

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูง

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๕ โดยมีชื่อหน่วยงานในขณะนั้นว่า “ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยา” สังกัดกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ดำเนินการในรูปแบบเขตพื้นที่พัฒนาสมบูรณแบบสนับสนุนให้ชาวเขาตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง จัดหน่วยเคลื่อนที่ปฏิบัติงานในหมู่บ้านและ กลุ่มบ้านที่ยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าถึง เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่อยู่ห่างไกล ต่อมาปี ๒๕๔๙ ได้มีการปรับเปลี่ยนภารกิจโครงสร้างหน่วยงานราชการ และได้มีการปรับภารกิจเดิมจาก ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยา มาเป็นชื่อหน่วยงาน “ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๓๑ จังหวัดพะเยา” สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ปรับภารกิจมาเป็นการพัฒนาสังคมและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชน ได้แก่ เด็กเยาวชน , สตรี , คนพิการ , ผู้สูงอายุ , ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคม ครอบคลุมทั้งจังหวัด ปี ๒๕๕๘ มติรัฐมนตรีปรับเปลี่ยนภารกิจโครงสร้างหน่วยงานราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และให้ปรับจากภารกิจเดิม คือ ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๓๑ จังหวัดพะเยา มาเป็น “ศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดพะเยา” สังกัดกองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาชาวเขาและคนไทยบนพื้นที่สูงให้ชีวิตที่ดี ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และต่อมาเปลี่ยนชื่อจาก ศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดพะเยา มาเป็น “ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูง สังกัดกองพัฒนาสังคมกลุ่มเป้าหมายพิเศษ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่อให้ราชภูรบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม

ที่ตั้งศูนย์ฯ/อาณาเขตติดต่อ

ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดพะเยา (หลังเก่า) ต.บ้านต๋อม อ.เมือง จ.พะเยา ทิศเหนือมีพื้นที่ติดจังหวัดเชียงราย ทิศใต้มีพื้นที่ติดกับจังหวัดแพร่และจังหวัดลำปาง ทิศตะวันออกมีพื้นที่ติดกับจังหวัดน่าน ทิศตะวันตกมีพื้นที่ติดกับจังหวัดเชียงราย

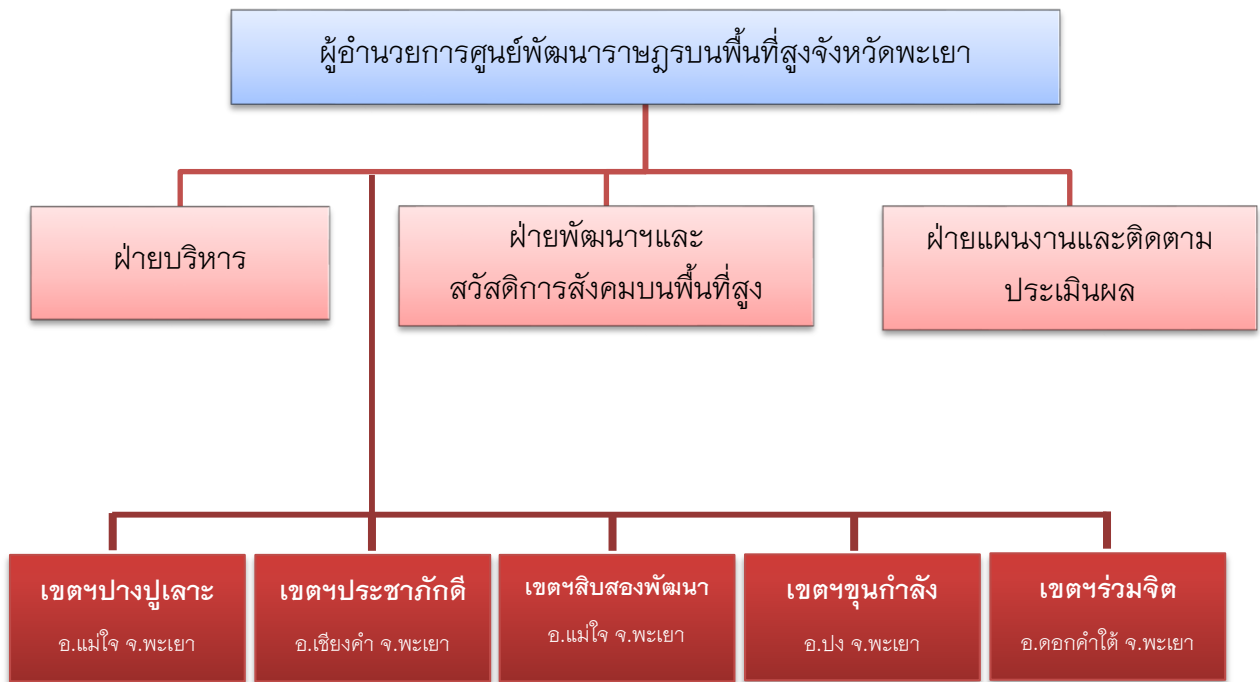
บทบาทภารกิจ:

๑. เป็นศูนย์กลางการพัฒนาคุณภาพชีวิตราชภูรบนพื้นที่สูง
๒. พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรในพื้นที่สูง
๓. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูง
๔. สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและความผูกพันทางจิตใจของราชภูรบนพื้นที่สูงต่อสังคมไทย
๕. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานโครงการพระธรรมจาริก
๖. ดำเนินการสำรวจข้อมูลชุมชนบนพื้นที่สูงจัดทำทะเบียนควบคุม รายงานผลและปรับปรุงข้อมูล
๗. บูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานความมั่นคง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างองค์กร

พื้นที่เขตหน่วยที่รับผิดชอบ

แบ่งการจัดการเป็น ๕ เขต ๑๐ หน่วย รับผิดชอบพื้นที่สูง ๗ อำเภอ ๑๗ ตำบล ๖๐ หมู่บ้าน ได้แก่

๕ เขตฯ	๑๐ หน่วย	พื้นที่รับผิดชอบ
๑.เขตพัฒนาราชฎาร บนพื้นที่สูงปางปูละ	๑.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูงบ้านปางปูละ	อ.เมืองและอ.แม่ใจ จำนวน ๓ ตำบล ๔ หมู่บ้าน
๒. เขตพัฒนาราชฎาร บนพื้นที่สูงประชาภักดี	๑.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูง บ้านประชาภักดี ๒.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูง บ้านน้ำยวนพัฒนา ๓.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูงบ้านคอดยาว	อ.เชียงคำ และอ.ภูซาง จำนวน ๖ ตำบล ๒๖ หมู่บ้าน
๓. เขตพัฒนาราชฎาร บนพื้นที่สูงขุนก้ำลั้ง	๑.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูงบ้านขุนก้ำลั้ง ๒.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูง บ้านห้วยคอกหมู	อ.ปง จำนวน ๔ ตำบล ๖ หมู่บ้าน
๔. เขตพัฒนาราชฎาร บนพื้นที่สูง ลีบสองพัฒนา	๑.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูง บ้านลีบสองพัฒนา ๒.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูงบ้านห้วยกอก	อ.ปง จำนวน ๑ ตำบล ๑๕ หมู่บ้าน
๕. เขตพัฒนาราชฎาร บนพื้นที่สูงร่วมจิต	๑.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูงบ้านร่วมจิต ๒.หน่วยพัฒนาราชฎารบนพื้นที่สูงบ้านนาบัว	อ.ดอกคำใต้และอ.เชียงม่วน จำนวน ๓ ตำบล ๙ หมู่บ้าน

กลุ่มเป้าหมายราชฎารบนพื้นที่สูง

อาศัยอยู่ใน ๗ อำเภอ ๑๗ ตำบล ๖๐ หมู่บ้าน ประชากร ๓๐,๖๕๕ คน ชาย ๑๕,๒๒๕ คน หญิง ๑๕,๔๓๐ คน ครึ่งเรือน ๕,๓๔๘ ครึ่งเรือน สัญชาติไทย ๒๗,๔๑๗ คน ไม่มีสัญชาติ ๓,๒๓๘ คน

ข้อมูลพื้นฐาน	ม้ง	เมี่ยน	ลีซู	ลีวะ	ไทยที่สูง	รวม
จำนวนหมู่บ้าน	๑๘	๓๑	๑	๑	๙	๖๐
จำนวนครอบครัว	๒,๖๐๖	๒,๒๓๙	๑๘	๓๖	๑,๓๙๐	๖,๓๒๙
จำนวนประชากร	๑๕,๓๖๒	๘,๙๐๘	๑๖๑	๓๔๕	๕,๘๓๙	๓๐,๖๕๕
การถือครองพื้นที่ ทำกิน	๔๒,๐๒๐	๔๐,๐๑๔	๓๓๐	-	๑๘,๐๐๐	๑๐๐,๓๖๔
ชาวเขาที่ต้องการ ความช่วยเหลือ	๕,๒๐๒	๓,๔๐๑	๑๖๑	๓๔๕	๔,๘๙๑	๑๒,๔๙๑

รายละเอียดโครงการ/ผลผลิต กิจกรรม งบประมาณ พ.ศ. 2560

ลำดับที่	โครงการ/ผลผลิต กิจกรรมหลัก กิจกรรมย่อย	เป้าหมาย	งบประมาณทั้งหมด	
			งบดำเนินงาน	
			ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	
			งบประมาณ งวดที่ 1	งบประมาณ งวดที่ 2
ผลผลิตประชากรบนพื้นที่สูงได้รับการพัฒนาศักยภาพการดำรงชีวิต				
กิจกรรมหลัก จัดบริการตามโครงการพระธรรมจาริก				
จัดบริการตามโครงการพระธรรมจาริก				
1	โครงการส่งคุณธรรมนำสังคมสร้างสุข	๕๐ คน	๕๐,๐๐๐ บาท	-
กิจกรรมหลักพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง				
2	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนบนพื้นที่สูง	๓๐ คน	๑๕๐,๐๐๐ บาท	๑๑๕,๒๐๐ บาท
กิจกรรมหลักพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนบนพื้นที่สูง				
3	โครงการพัฒนาวิถีชุมชนบนพื้นที่สูง	๒๐๐ คน	๑๕๔,๐๐๐ บาท	๑๑๔,๖๐๐ บาท
4	โครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูง	๓,๕๐๐ คน	๔๓๔,๐๐๐ บาท	๔๖๕,๕๐๐ บาท
5	โครงการส่งเสริมการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูง	๒๙๕ คน	๑๔๘,๘๐๐ บาท	๑๔๓,๖๐๐ บาท
6	โครงการพัฒนาศักยภาพราษฎรพื้นที่สูงด้านประชาคมอาเซียน	๓๐ คน	๑๔๒,๐๐๐ บาท	๙๖,๓๐๐ บาท

กิจกรรมหลักเสริมสร้างศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงด้านความมั่นคง				
7	โครงการเสริมสร้างความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน	๑๐๐ คน	๑๘๓,๐๐๐ บาท	๑๔๕,๐๐๐ บาท
กิจกรรมหลักส่งเสริมอัตลักษณ์และวิถีชุมชนเพื่อการพัฒนา				
8	โครงการสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าบนพื้นที่สูง (โครงการใหม่)	๑ กิจกรรม	๒๒,๕๐๐ บาท	๑๓,๘๐๐ บาท
9	โครงการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบนพื้นที่สูง (โครงการใหม่)	๓๐ คน	๑๐,๓๐๐ บาท	๘,๘๐๐ บาท
รวมทั้งสิ้น		๔,๓๐๕ คน	๑,๒๘๙,๐๐๐ บาท	๑,๑๓๑,๘๐๐ บาท

ตอนที่ ๒ ผลการดำเนินงานตามโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

๑. โครงการส่งคุณธรรมนำสังคมสร้างสุข

หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ถวายความอุปถัมภ์คณะพระธรรมจาริก โดยนำหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทย ทั้งการเมือง การปกครอง กฎหมายและวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นเหตุแห่งความเจริญรุ่งเรือง และความร่มเย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทยตลอด ด้วยหลักพุทธธรรมนำไปสู่ต้นแบบทางศีลธรรม เพื่อความสงบสุข ความสามัคคีปรองดองและสมานฉันท์ในพื้นที่ของโครงการจนกลายเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งความดีงามขยายไปทั่วชุมชนบนพื้นที่สูงในช่วงยุคโลกาภิวัตน์มาถึงปัจจุบัน สังคมไทยและคนในชุมชนของโครงการพระธรรมจาริกมีการเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรม ต้องเผชิญกับวิกฤตและค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมที่มีการเลียนแบบวัฒนธรรมการบริโภคนิยม วัตถุนิยม และการให้ความสำคัญกับเงินตราเป็นตัวตั้ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันครอบครัวในชุมชนมีความอ่อนแอลงเรื่อยๆ สัมพันธภาพและความเกื้อกูลของคนในครอบครัวลดน้อยลง ประชากรในชุมชนไม่สามารถทำหน้าที่อบรมสั่งสอนและขัดเกลาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดีมีการเจริญเติบโตตามวัยได้ จึงทำให้เด็กไทยปัจจุบันตกเป็นเหยื่อของค่านิยมผิดๆ ในด้านวัตถุนิยม บริโภคนิยม ติดอบายมุข ติดยาเสพติด ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน มีนิสัยก้าวร้าว ชอบใช้ความรุนแรงขาดความอดทนอดกลั้น และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มีการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ทุกพื้นที่จะต้องร่วมกันสร้างสถาบันครอบครัวในชุมชนให้มีคุณธรรมอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อสร้างความรักความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชากรในชุมชน
๒. เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกชุมชนเพื่อปลูกการดำเนินชีวิตแบบวิถีพุทธโดยใช้หลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
๓. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อชุมชน เพื่อจะได้ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัวชุมชนและมีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนบนพื้นที่สูงในพื้นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาราชภูธรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา

จำนวน ๑๕๐ คน

วิธีดำเนินการ

๑. การอบรมให้ความรู้แก่ ผู้สูงอายุ /เด็กและเยาวชน โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
๒. ประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบร่วมกับพระธรรมจาริก
๓. ประชุมจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรม
๔. ดำเนินกิจกรรม
๕. ถอดบทเรียนในการดำเนินกิจกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สมาชิกครอบครัวในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว เข้าใจถึงหลักการดำเนินชีวิตของสถาบันครอบครัว เข้าใจหลักการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมรู้เท่าทันและเฝ้าระวังปัญหาของครอบครัวที่อาจเกิดขึ้นโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพุทธศาสนา
๒. สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวในชุมชนและมีการใช้หลักธรรม (คุณธรรม จริยธรรม) ในการดำเนินชีวิตครอบครัว
๓. ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการปลูกฝังจิตใจสำนึกที่ดี ตระหนักและเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อบุคคลในครอบครัวในชุมชน
๔. เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันปัญหาทางสังคม เช่น ครอบครัวแตกแยก ติดสิ่งเสพติด โรคเอดส์ และพฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน

สรุปผลการดำเนินการโครงการส่งคุณธรรมนำสังคมสร้างสุข

กิจกรรมที่ดำเนินตาม กระบวนการงาน	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการ ดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
กิจกรรม การส่งเสริม คุณธรรมผู้สูงอายุและ เยาวชนชาวเขาในชุมชนบน พื้นที่สูง	๑๕๐ คน	ม.ค. ๖๐	เป็นการปลูกฝังคุณธรรม และศีลธรรมอันดีงามแก่ ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน จำนวน ๑๓๐ คน	ผู้สูงอายุ เด็กและ เยาวชน และ ครอบครัวมีการทำ กิจกรรมร่วมกัน

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : ราษฎรบนพื้นที่สูง จำนวน ๑๓/๐ คน

เชิงคุณภาพ : ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน และครอบครัวมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

๑. ผู้สูงอายุ / เด็กและเยาวชน เข้าใจหลักการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมรู้เท่าทันและเฝ้าระวังปัญหาของครอบครัวที่อาจเกิดขึ้นโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพุทธศาสนา
๒. ชุมชนมีการปลูกฝังจิตใจสำนึกที่ดี ตระหนักและเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อบุคคลในครอบครัวในชุมชน
๓. เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันปัญหาทางสังคม เช่น ครอบครัวแตกแยก ยาเสพติด โรคเอดส์และพฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

๑. ผู้สูงอายุ / เด็กและเยาวชน เข้าใจหลักการดำเนินชีวิตและนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพุทธศาสนามาปรับใช้ในการดำรงชีวิต
๒. คนในชุมชนตระหนักเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อบุคคล

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการกิจกรรมบ่อยๆ และขยายผลไปตำบลรอบข้างใกล้เคียง

๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนบนพื้นที่สูง

หลักการและเหตุผล

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันมีความผันผวนผนวกกับความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมจากต่างชาติและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของเศรษฐกิจสังคมการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมากซึ่งหมายรวมถึงประชาชนบนพื้นที่สูงด้วยเช่นกันการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดปัญหาต่อประชากรบนพื้นที่สูงไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของจำนวน ประชากรบนพื้นที่สูงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการบุกรุกที่หวงห้ามความยากจน การค้ามนุษย์ยาเสพติดการอพยพความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมชนเผ่าดังนั้นการพัฒนาสังคมบนพื้นที่สูง จึงเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตการพัฒนาศักยภาพของราษฎรบนพื้นที่สูงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือกรมประชาสงเคราะห์ในอดีต มีการดำเนินงานพัฒนา สังคมสงเคราะห์ชาวเขาตามรอยเบื้องพระยุคลบาทหลายโครงการ ซึ่งโครงการดังกล่าวล้วนแต่ช่วย ส่งเสริมให้สังคมบนพื้นที่สูงมีความเข้มแข็งประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของ ตนเองสามารถอยู่ร่วมกับสังคมส่วนใหญ่อย่างสงบสุขภายใต้ธงชาติและใต้ร่มพระบารมีสิ่งเหล่านี้ถือเป็น ทูตทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ของประเทศดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคมที่มี เหนียวหนึบรุนแรงภายใต้สังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคน และการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับการอยู่รวมกันกับสิ่งแวดล้อมกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยกอง กิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขาจึงจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนบน พื้นที่สูงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบนพื้นที่สูงโดยการส่งเสริมให้เกิดพิพิธภัณฑ์ เพื่อการเรียนรู้ ให้เป็นสถานที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะชีวิตและ อาชีพทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อเป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆของชาวเขา ซึ่งจะถูกถ่ายทอดผ่านการจัดแสดง วัตถุศิลปะเหมาะสมตามภูมิสังคมตลอดจนการพัฒนาให้คนและชุมชนบนพื้นที่สูงมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ขยายการพัฒนาสังคมให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงอยู่ร่วมกับสังคมไทยอย่าง ปกติสุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อพัฒนาให้คนและชุมชนบนพื้นที่สูงมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง
๒. เพื่อขยายการพัฒนาสังคมให้ครอบคลุมและทั่วทุกพื้นที่

๓. เพื่อให้เกิดเป็นพิพิธภัณฑ์เรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การอนุรักษ์ ชนบทธรรมเนียม ประเพณีของชนเผ่า

๔. เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงอยู่ร่วมกันกับสังคมไทยอย่างปกติสุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

กลุ่มเป้าหมาย : ๓๐ คน

วิธีดำเนินการ

๑. จัดเวทีประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ศูนย์ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงาน
๒. จัดเวทีวางแผนการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้นำชุมชนราษฎรบนพื้นที่สูง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้
๓. การฝึกอบรมให้ความรู้ศึกษาดูงานและส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้
๔. จัดทำแผนพัฒนา
๕. ดำเนินการตามแผน
๘. ถอดบทเรียนและสรุปบทเรียนสรุป
๙. รายงานผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. คนและชุมชนบนพื้นที่สูงมีศักยภาพสามารถพึ่งพาตนเองได้
๒. เกิดพิพิธภัณฑ์เรียนรู้ ๓ แห่ง ในจังหวัดพะเยา

สรุปผลการดำเนินการโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนบนพื้นที่สูง

กิจกรรมที่ดำเนินตามกระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
กิจกรรมตามรอยพ่อ บนดอยสูง	๔๐ คน	ม.ค.๖๐	จนท.และชุมชนสามารถขับเคลื่อนงานส่งเสริมพิพิธภัณฑสถานเรียนรู้	ชุมชนบนพื้นที่สูงมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการพิพิธภัณฑสถานเรียนรู้
กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ตามองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา	๓๐ คน	พ.ค.-มิ.ย.๖๐	จนท.และแกนนำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ตามองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา	จนท.และแกนนำชุมชนนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพิพิธภัณฑสถาน ๓ แห่งในจังหวัดพะเยา

ผลการดำเนินงานเชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ

๑. จนท.และชุมชนสามารถขับเคลื่อนงานส่งเสริมพิพิธภัณฑสถานเรียนรู้ ๓ แห่ง
๒. จนท.และแกนนำชุมชน จำนวน ๓๐ คน มีความรู้ความเข้าใจเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตามองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา

เชิงคุณภาพ

๑. ชุมชนบนพื้นที่สูงมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการพิพิธภัณฑสถานเรียนรู้
๒. จนท.และแกนนำชุมชนนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพิพิธภัณฑสถาน ๓ แห่งในจังหวัดพะเยา

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

๑. เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นบนพื้นที่สูง
๒. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

- พิพิธภัณฑสถานเรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้นจริง

- เกิดแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนเชื่อมสู่การท่องเที่ยวภูมิวัฒนธรรม

ปัญหาและอุปสรรค

- ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนในการจัดวางวัตถุศิลป์

และการเก็บรักษา

๓. โครงการพัฒนาวิถีชุมชนบนพื้นที่สูง

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์การพัฒนากลุ่มราษฎรบนพื้นที่สูงของประเทศไทย ยังคงมีปัญหาที่หลากหลาย อาทิเช่น ปัญหาทำกิน การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาด้านรายได้และความยากจน ปัญหาความเป็นธรรม ความเสมอภาค และสิทธิความเป็นราษฎรคนไทย รวมถึงการได้รับโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูงที่ยังไม่ทั่วถึง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เล็งเห็นความสำคัญของสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มราษฎรบนพื้นที่สูงดังกล่าว จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้กับราษฎรบนพื้นที่สูง เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย “ราษฎรบนพื้นที่สูง มีคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับภูมิสังคม” ซึ่งชุมชนบนพื้นที่สูงมีทุนด้านอัตลักษณ์ และธรรมชาติที่สวยงาม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชน สามารถนำมาสร้างสวัสดิการ อาชีพรายได้แก่ประชาชนบนพื้นที่สูงได้อย่างมีประสิทธิภาพผลหากมีการส่งเสริมและการจัดการอย่างเป็นระบบ ดังนั้น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยกองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาวิถีชุมชนบนพื้นที่สูง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เหมาะสม สอดคล้องกับทุนทางสังคมและวิถีของแต่ละชุมชน ราษฎรบนพื้นที่สูงมีอาชีพ และรายได้ที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริม และพัฒนาทักษะด้านอาชีพตามวิถีชุมชน และทุนทางสังคมที่เหมาะสมให้กับราษฎรบนพื้นที่สูง
๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของราษฎรบนพื้นที่สูงกลุ่มเป้าหมายราษฎรบนพื้นที่สูงบ้านปางปูละเอ อ.แม่ใจ และราษฎรบนพื้นที่สูงบ้านปางค่า อ.ปง จ.พะเยา

กลุ่มเป้าหมาย : ๒๐๐ คน

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ/เขต/เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงาน
๒. ประชุมวิเคราะห์วางแผนงานตามความต้องการในการส่งเสริมด้านอาชีพ/การพัฒนาผลิตภัณฑ์

๓. จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ/พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่น
๔. สนับสนุนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในพิพิธภัณฑ์เรียนรู้ราชวรบนพื้นที่สูงและแหล่งท่องเที่ยว
๕. จัดเวทีสรุปบทเรียนการดำเนินงาน
๖. รายงานผลการดำเนินงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ราชวรบนพื้นที่สูงได้รับการส่งเสริมศักยภาพทางด้านอาชีพ และด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามวิถีชุมชนและทุนทางสังคมที่เหมาะสม
๒. ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของกลุ่มราชวรบนพื้นที่สูง
๓. ราชวรบนพื้นที่สูงมีอาชีพและรายได้ที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สรุปผลการดำเนินการโครงการพัฒนารวิถีชุมชนบนพื้นที่สูง

กิจกรรมที่ดำเนินตามกระบวนการงาน	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
กิจกรรม “การบูรณาการวิถีชุมชนบนพื้นที่สูงสู่ความเป็นเลิศ” ของจังหวัดพะเยา	๓๐๐ คน	๒๐ พ.ค. ๖๐	ส่งเสริมประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชนเผ่าพื้นที่สูงให้เป็นรู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วไป	ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชนเผ่าพื้นที่สูงของบ้านปางปูเลาะ ต.ศรีถ้อย อ.แม่ใจและบ้านปางค่า ต.ผาช้างน้อย อ.ปง
ให้ความรู้และเตรียมความพร้อมการคัดสรรผลิตภัณฑ์เข้าสู่ OTOP	๒๐ คน	๒๐ มิ.ย. ๖๐	สมาชิกกลุ่มผ้าปักชาวเขาบ้านปางค่าได้มีการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ผ้าปักของทางกลุ่มเพื่อเข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์ของราชวรบนพื้นที่สูงบ้านปางค่า (กลุ่มผ้าปักชาวเขา) ได้ผ่านการคัดสรรหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ในระดับ ๒ ดาวและสามารถนำไปจำหน่าย ณ พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ราชวรบนพื้นที่สูงและอุทยานแห่งชาติภูสิงห์ (โครงการหลวง)

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : ราษฎรบนพื้นที่สูง จำนวน ๓๒๐ คน

เชิงคุณภาพ :

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูงได้รับการส่งเสริมศักยภาพทางด้านอาชีพและด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามวิถีชุมชนและทุนทางสังคมที่เหมาะสม
๒. ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของกลุ่ม

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูงได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อคัดสรรเข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP
๒. นำผลิตภัณฑ์ของราษฎรบนพื้นที่สูงจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

- ผลิตภัณฑ์ของราษฎรบนพื้นที่สูงสามารถวางจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ราษฎรบนพื้นที่สูงและอุทยานแห่งชาติภูแล้งคา (โครงการหลวง)

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้นจริง

- ผลิตภัณฑ์ของราษฎรบนพื้นที่สูงบ้านปางค่า (กลุ่มผ้าปักชาวเขา) ได้ผ่านการคัดสรรตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับ ๒ ดาว

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการตลาดรองรับ
๒. ความต่อเนื่องของโครงการ

ข้อเสนอแนะ

๑. ส่งเสริมกลุ่มให้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน
๒. ประสานพัฒนาชุมชนคัดสรรมาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่ OTOP

๔. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูง

หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้หน่วยงานภาครัฐต้องจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และบริการสวัสดิการ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการสังคม โดยคำนึงถึงการจัดสวัสดิการสังคมตามความจำเป็นและเหมาะสม ประกอบด้วยสวัสดิการด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านบริการทางสังคม ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านการฝึกอาชีพและประกอบอาชีพ ด้านกระบวนการยุติธรรม เป็นวงจรตั้งแต่ การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไข และการฟื้นฟู

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๗ เรื่องที่จะช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขานั้น มีประโยชน์โดยตรงกับชาวเขา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นรายได้กับเขา จุดประสงค์อย่างหนึ่งคือมนุษยธรรมหมายถึงให้ผู้ที่อยู่อาศัยในถิ่นทุรกันดาร สามารถมีความรู้และพุงตัวเองให้มีความเจริญได้

ราษฎรบนพื้นที่สูงเป็นประชากรที่อยู่ห่างไกลจากการเข้าถึงสิทธิหรือไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และยังเป็นผลต่อความมั่นคงของประเทศ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยกองพัฒนาสังคมกลุ่มเป้าหมายพิเศษ มอบหมายให้ศูนย์ราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา ในการจัดบริการทางสังคมให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง โดยผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรภาครัฐ และองค์กรอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมและเป็นแนวทางให้ราษฎรบนพื้นที่สูงมีการพัฒนาและจัดสวัสดิการได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการ
๒. เพื่อให้เกิดรูปแบบการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูงดำเนินการเป็นแบบอย่างให้กับพื้นที่อื่นๆ

กลุ่มเป้าหมาย

- ราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา จำนวน ๓,๕๐๐ คน

วิธีดำเนินการ

๑. เตรียมความพร้อมจรรยาบรรณและแกนนำในการอบรมให้ความรู้เพิ่มพูนทักษะหรือศึกษาดูงานพื้นที่ที่มีการจัดสวัสดิการสังคมรูปแบบต่างๆเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน
๒. จัดเวทีประชุมแกนนำ ประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อพูดคุยกัน ทำพิจารณา การทำแผนพัฒนาชุมชนรายกลุ่ม หรือรายบุคคล มาจัดลำดับความสำคัญ ไปสู่แผนการปฏิบัติโดยผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการ ศสส.

๓. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนภายหลังทำประชาพิจารณ์และยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์โดยผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการ ศสส.

๔. ถอดบทเรียนระหว่างการดำเนินกิจกรรมเพื่อวางแผน และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน
๕. ติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผล
๖. สรุปบทเรียนและนำมาขยายผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูงมีการพัฒนาและจัดสวัสดิการได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการ
๒. เกิดรูปแบบการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูงดำเนินการเป็นแบบอย่างให้กับพื้นที่อื่นๆได้

สรุปผลการดำเนินการโครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูง

กิจกรรมที่ดำเนินตามกระบวนงาน	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
๑. ประชุมเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและแกนนำในการอบรมให้ความรู้เพิ่มพูนทักษะฯ	จนท./แกนนำ ๑๕๐ คน ๕ เขต	ธ.ค. ๖๐	จนท.เขต/คณะกรรมการ ศสส. /เครือข่าย ๕ เขตฯ ละ ๓๐ คน มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานโครงการในปี ๖๐ และแนวทางในการเตรียมความพร้อมการขอจัดรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์	จนท.เขต/คณะกรรมการ ศสส. /เครือข่าย ๕ เขต มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการในปี ๖๐ และเตรียมความพร้อมของเอกสารหลักฐานในการขอจัดรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์
๒. จัดเวทีประชุมแกนนำ ประชาชนทุกกลุ่มเพื่อพิจารณาแผนพัฒนาชุมชน รายกลุ่ม/รายบุคคล	คณะกรรมการ ศสส./ประชาชน ๑๕๐ คน ๕ เขต	ธ.ค. ๖๐	จนท.เขต/คณะกรรมการ ศสส. /เครือข่าย ๕ เขตฯ ละ ๓๐ คน จัดทำแผนพัฒนาผู้ประสบปัญหาทางสังคมในพื้นที่เป็นแผนรายคน รายกลุ่ม	จัดทำข้อมูลผู้ด้อยโอกาสประกอบกับแผนพัฒนา กลุ่มเป้าหมายผู้ประสบปัญหาทางสังคมในพื้นที่เป็นแผนรายคน รายกลุ่ม

<p>๓.การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมศึกษาดูงานการจัดสวัสดิการสังคม</p>	<p>คณะกรรมการ ศสส. ๕๐ คน ๕ เขต</p>	<p>ม.ค.- มี.ค. ๖๐</p>	<p>ศสส. ๕ เขต ดำเนินกิจกรรมตามแผนการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมตามการจัดสวัสดิการสังคม ๗ ด้าน และจนท.เขต/คณะกรรมการ ศสส. /แกนนำเครือข่าย ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของศสส.บ้านใหม่รุ่งทวี ต.ทุ่งกล้วย อ.ภูซาง</p>	<p>การบูรณาการภาคีเครือข่ายในการจัดสวัสดิการและพัฒนาสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และจนท./คณะกรรมการ ศสส. เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงาน มีความรู้ความเข้าใจการทำงาน ศสส.มากขึ้น</p>
<p>๔.ถอดบทเรียนระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อวางแผนและแก้ปัญหาในการดำเนินงานยกระดับเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์</p>	<p>คณะกรรมการ ศสส./ประชาชน ๑๕๐ คน ๕ เขต</p>	<p>มิ.ย.-ก.ค. ๖๐</p>	<p>จนท.เขต/คณะกรรมการ ศสส. /แกนนำเครือข่าย ทบทวน ปัญหาอุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน ในการดำเนินงานที่ผ่านมา และกำหนดแนวทางการเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อขอขึ้นจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ ที่ สนง.พมจ.พย.</p>	<p>จนท.เขต/คณะกรรมการ ศสส. /แกนนำเครือข่าย มีแนวทางในการดำเนินงานชัดเจนขึ้นและจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อขอขึ้นจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ ที่ สนง.พมจ.พย. จำนวน ๗ แห่ง</p>
<p>๕.ติดตามประเมินผล</p>	<p>คณะกรรมการ ศสส. /จนท. ๕ เขต</p>	<p>ส.ค.๖๐</p>	<p>ศูนย์ฯแต่งตั้งทีมนิเทศติดตามงานลงพื้นที่ติดตามประเมินงาน ทุกๆ ๓ เดือนครั้ง แนะนำและให้คำปรึกษาการดำเนินงาน</p>	<p>ศสส.ปรับปรุงเอกสารหลักฐานเพื่อขอขึ้นจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์</p>
<p>๖.จัดทำรูปเล่มองค์ความรู้</p>	<p>๕ ชุด</p>	<p>ก.ย.๖๐</p>	<p>สรุปรายงานการจัดการองค์ความรู้(KM) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง</p>	<p>เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชุดองค์ความรู้สู่สาธารณะ</p>

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : ราษฎรบนพื้นที่สูง จำนวน ๓,๕๐๐ คน ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการ

เชิงคุณภาพ : ราษฎรบนพื้นที่สูงได้รับสวัสดิการอย่างเหมาะสมตามความจำเป็น ครอบคลุมสวัสดิการสังคม ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านบริการทางสังคม ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ อนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ ด้านการฝึกอาชีพและประกอบอาชีพ และด้านกระบวนการยุติธรรม โดยผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการ ศสส.

ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการ

- ราษฎรบนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกล สามารถได้รับบริการสวัสดิการสังคมได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ตรงตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน โดยการจัดสวัสดิการสังคมของศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง ที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดขึ้นโดยศูนย์พัฒนารัฐกรบนพื้นที่สูงและองค์กรภาคีเครือข่ายในพื้นที่

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

- ศูนย์ส่งเสริมสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง ในรูปแบบการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง ได้รับการพัฒนาให้เกิดรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสมในระดับพื้นที่ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์สภาพปัญหา การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ การกำหนดระเบียบข้อบังคับ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในชุมชน รวมถึงการร่วมเป็นสมาชิกกองทุนศูนย์ส่งเสริมสวัสดิการสังคม และร่วมสมทบเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้นจริง

- โครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูง ผ่านกลไกการขับเคลื่อนของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแบบยั่งยืนหรือศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแบบยั่งยืน ทำให้ราษฎรบนพื้นที่สูงเกิดความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชนเพื่อชุมชน และเล็งเห็นสภาพปัญหา ความสำคัญ ของการจัดสวัสดิการแก่ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในชุมชน จะเห็นได้จากการสมัครเป็นสมาชิก และร่วมสมทบเงินกองทุนสวัสดิการ พร้อมทั้งมีการจัดสรรผลกำไรบางส่วนจากกิจกรรมอื่นๆในชุมชนมาใช้จัดสวัสดิการเพิ่มเติม ตลอดจนการเกิดแนวคิดในการขยายขอบเขตการบริการด้านสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมสวัสดิการสังคมในทุกๆ ด้านของคนในชุมชน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง ในหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่และประชากรจำนวนมากยังไม่ทั่วถึง
๒. คณะกรรมการบางส่วนมีความเข้าใจในรูปแบบการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง ในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
๒. ควรมีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับสู่มาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม

๕. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูง

หลักการและเหตุผล

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน พื้นที่ตอนบนของประเทศไทย มีปัญหาในหลายพื้นที่ด้วยสาเหตุมาจากการทำลายลักลอบตัดป่าไม้และใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างไม่ถูกต้องจึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ และระบบนิเวศของป่าไม้เป็นอย่างมาก เช่น ทรัพยากรทางป่าไม้ถูกทำลายเพื่อทำพื้นที่การเกษตรกรรม ทำให้สภาพพื้นที่เสียหายและเกิดความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ที่มีการจัดการไม่สมดุล และอาจส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน รุนแรง ในฤดูฝน และเกิดการขาดแคลนน้ำ อุบโภาค บริโภาค หรือสภาวะภัยแล้ง อีกทั้งยังมีการใช้ประโยชน์ของที่ดิน และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมไม่ถูกต้อง จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบริการของระบบนิเวศต้นน้ำลดลง โดยมีผลกระทบด้านทางสังคมอย่างต่อเนื่องกับประชากรบนพื้นที่สูงเนื่องจาก พื้นที่สูงเหล่านี้เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขาหลายเผ่า และชุมชนชาวเขาส่วนใหญ่มีการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยบนภูเขาสูงตามแนวชายแดน รวมทั้งพื้นที่เหล่านี้ ยังเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญของการพัฒนาไปยังพื้นที่กลางน้ำ และ ปลายน้ำ ซึ่งในอนาคตจะมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในสภาพภูมิอากาศของโลกในปัจจุบัน

ศูนย์พัฒนาราชภูมรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรบนพื้นที่สูง โดยการทำงานร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายในพื้นที่ จึงได้มีการกำหนดให้มีการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง โดยการดำเนินงานจัดทำโครงการพัฒนาลุ่มน้ำ หรือ(Watersheds) หมายถึง การจัดการพื้นที่ให้ได้น้ำที่มีปริมาณมากพอ คุณภาพดี และการใช้ทรัพยากรอื่นๆ ได้อย่างเป็นประโยชน์ที่สุด ทั้งน้ำมาใช้เพื่อการครองชีพในชีวิตประจำวัน โดยหลักการต้องยึดหลักแนวทางการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนและได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมและหลักการพัฒนาสมบูรณ์แบบนั้น โดยมีกระบวนการพัฒนา คือ การจัดการพื้นที่ตามระดับความลาดชันของพื้นที่ ตั้งแต่ ๐.๕ % จนถึงระดับ ๕๕ % ซึ่งเริ่มจากการทำนาข้าว นาดำ พืชผัก พืชไร่ ผลไม้ และการปลูกป่าบนภูเขา ตามลำดับ

ดังนั้น จึงเห็นสมควรมีการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจ รายได้ และอาชีพให้แก่ประชากรบนพื้นที่สูง โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ประจำหมู่บ้านและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในการสืบสานวัฒนธรรมประจำหมู่บ้านให้คงอยู่ และเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ให้คงอยู่อย่างถาวรเพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมตามนโยบายของรัฐบาล จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูงเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเกิดความเข้มแข็งของคนในชุมชนและสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างรายได้ให้กับราษฎรบนพื้นที่สูง
๒. เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนบนพื้นที่สูง
๓. เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน อันเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนบนพื้นที่สูงในพื้นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาราชกรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา

จำนวน ๒๙๕ คน

กระบวนการดำเนินงาน

๑. การประชุมเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ศูนย์เกี่ยวกับโครงการ
๒. ค้นหากลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินกิจกรรม
๓. จัดเวทีประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาชุมชน
๔. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ
๕. ถอดบทเรียนและสรุปบทเรียนเพื่อนำมาขยายผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประชากรบนพื้นที่สูงที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากที่ดิน
๒. ประชากรบนพื้นที่สูงมีความรู้ ความเข้าใจในโครงการ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อการมีรายได้และนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้
๓. ประชากรบนพื้นที่สูงมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง

สรุปผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูง

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

กิจกรรมที่ดำเนินการตาม กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการ ดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
ส่งเสริมศึกษาดูงานการบริหารการรวมกลุ่มผลิตและแปรรูปกาแฟ	๓๐ คน	มี.ค.๖๐	ราษฎรบนพื้นที่สูงมีความรู้เรื่องการบริหารการรวมกลุ่มผลิตและแปรรูปกาแฟ	ราษฎรบนพื้นที่สูงนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีรายได้สู่การพึ่งพาตนเอง
อบรมการทำเกษตรยั่งยืนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบลุ่มน้ำขนาดเล็ก	๔๕ คน	มี.ค.๖๐	ราษฎรบนพื้นที่สูงมีความรู้การทำเกษตรยั่งยืนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบลุ่มน้ำขนาดเล็ก	ราษฎรบนพื้นที่สูงนำความรู้จากการอบรมไปปรับใช้ในชีวิตตามรูปแบบลุ่มน้ำขนาดเล็ก
กิจกรรม ตามรอยพ่อบนดอยสูง ปลูกป่าเพื่อพ่อ และกิจกรรมเสวนาวิถีชุมชนคนพื้นที่สูงกับการปลูกป่า	๑๓๗๐ คน	มิ.ย. ๖๐	ส่งเสริมการพัฒนาในชุมชนครบ๓ด้านด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม	เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในการบริหารจัดการรูปแบบลุ่มน้ำขนาดเล็กอย่างบูรณาการทุกภาคส่วน
ศึกษาดูงานขั้นตอนการเพาะปลูกดอกดาวและดูแลรักษาดอกดาวเรือง	๒๖ คน	ก.ค.๖๐	จนท.และผู้นำชุมชนมีความรู้และความเข้าใจขั้นตอนการเพาะปลูกดอกดาวเรืองและดูแลรักษาดอกดาวเรือง	จนท.และผู้นำชุมชนเกิดทักษะในการเพาะปลูกดอกดาวเรืองและดูแลรักษาดอกดาวเรืองสามารถนำไปประกอบอาชีพเสริม

ทำฝายชะลอน้ำเพื่อการ จัดการน้ำใช้ทาง การเกษตร	๑๐๐ คน	ส.ค.๖๐	ราษฎรบนพื้นที่สูงบ้าน ปางปูเลาะและภาคี เครือข่าย ร่วมกันทำฝาย ชะลอน้ำในพื้นที่บ้านปาง ปูเลาะ จำนวน ๕๐ ฝาย	พื้นที่ป่าบ้านปางปูเลาะ มีความอุดมสมบูรณ์ มากขึ้น ราษฎรบน พื้นที่สูงบ้านปางปูเลาะ มีน้ำใช้เพื่อทำ การเกษตรตลอดปี
---	--------	--------	---	---

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : ราษฎรบนพื้นที่สูง จำนวน ๒๙๕ คน

เชิงคุณภาพ : ราษฎรบนพื้นที่สูงนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตตามรูปแบบลุ่มน้ำขนาดเล็ก
พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน
๒. ราษฎรบนพื้นที่สูงเข้าใจโครงการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีรายได้
สู่การพึ่งพาตนเอง
๓. ราษฎรบนพื้นที่สูงมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเกิดเป็นชุมชน
ที่เข้มแข็ง

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

๑. เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามความเหมาะสม เกิดการจัดการพื้นที่ตามระดับความลาดชัน
๒. มีการส่งเสริมสนับสนุนแปลงสาธิต และการรวมกลุ่ม (ชา, กาแฟ)
๓. เกิดเครือข่ายคณะกรรมการลุ่มน้ำแม่ใจในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง เชื่อมประสาน
กับองค์กรภายนอกชุมชนและภาคเอกชน
๔. เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและมีแผนแม่บทชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้นจริง

๑. มีการจัดทำแผนที่พื้นที่ทำกินด้วย GPS ให้แต่ละครอบครัวมีสิทธิในการใช้ประโยชน์
๒. บุรณาการภาคีเครือข่ายคณะทำงานลุ่มน้ำแม่ใจ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา พื้นที่ร่วมกัน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การพัฒนาพื้นที่ตามความลาดชัน (ลุ่มน้ำขนาดเล็ก) ยังไม่ครบองค์ประกอบ
๒. ข้อจำกัดพื้นที่ และลักษณะภูมิประเทศ

ข้อเสนอแนะ

- ควรจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับภูมิสังคม

๖. โครงการพัฒนาศักยภาพราษฎรบนพื้นที่สูงด้านประชาคมอาเซียน

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน ๕ ของสมาชิกผู้ก่อตั้งและเป็นจุดกำเนิดของอาเซียนไทยมีบทบาทอย่างแข็งขันในกิจกรรมของอาเซียนตลอดมา รวมทั้งยังมีส่วนผลักดันให้อาเซียนมีโครงการความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่ทันการณ์และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ระหว่าง ในขณะที่ด้วยกันอาเซียนก็มีความสำคัญต่อประเทศไทยโดยนอกจากจากจะสร้างพันธมิตรและความเป็นปึกแผ่น ตลอดจนเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาคแล้วยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในการเจรจาระหว่างประเทศและร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติ และการพัฒนาขั้นพื้นฐานต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีเป้าหมายผลักดันให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตการเข้าถึงโอกาสอย่างเท่าเทียม การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนของสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ แรงงานต่างด้าว กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มคนชายขอบ การส่งเสริมการพัฒนาทางสังคมและการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม การเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและภารกิจหลักในการยกระดับคุณภาพชีวิตในการดูแลความเป็นอยู่ของชุมชนในเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การพัฒนาความเข้มแข็งให้กับชุมชน และการสร้างองค์ความรู้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการในเชิงบูรณาการให้ครบทุกมิติ ทั้งกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและประชาชนในชนบท โดยมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคมโดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม มีการพัฒนาศักยภาพของราษฎรบนพื้นที่สูงด้านประชาคมอาเซียน โดยส่งเสริมการพัฒนาประชาชนกลุ่มผู้นำชุมชน สตรี ผู้สูงอายุและเยาวชนในชุมชนบนพื้นที่สูงให้มีความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะผลกระทบและโอกาสที่เกิดจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีความพร้อมด้านภาษา ปัจจุบันอาชีพมัคคุเทศก์ นับว่ามีความสำคัญในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นความสำคัญที่มีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ต่อสังคมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี การส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ จะสามารถให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้ด้านภาษาต่างๆ ของกลุ่มประเทศอาเซียนได้ และสามารถเป็นผู้ชี้แนะอธิบายสิ่งต่างๆ สร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของราษฎรบนพื้นที่สูง ส่งเสริมให้มีรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายบนพื้นที่สูง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนบนพื้นที่สูงให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและผลกระทบสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างรอบด้าน
๒. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะด้านภาษา และเพื่อสร้างเครือข่ายกับประชากรกลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนการเป็นประชาคมอาเซียน

กลุ่มเป้าหมาย

- ชุมชนบนพื้นที่สูงและเจ้าหน้าที่เขตฯ/หน่วยฯ จำนวน ๓๐ คน

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ/เขต/เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงาน คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นครู ก ที่สามารถเป็นแม่คูเทศก์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ จารีต ประเพณีและวัฒนธรรมของพื้นที่
๒. จัดอบรมการพัฒนาเจ้าหน้าที่เขตพัฒนาพื้นที่สูง/หน่วยพัฒนาพื้นที่สูง แกนนำ ผู้นำและราษฎรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการเป็นแม่คูเทศก์ พร้อมจัดทำคู่มือการเป็นแม่คูเทศก์
๓. ครู ก นำความรู้จากการอบรมไปถ่ายทอดแก่ราษฎรบนพื้นที่สูง
๔. จัดอบรมการพัฒนาเจ้าหน้าที่เขตพัฒนาพื้นที่สูง/หน่วยพัฒนาพื้นที่สูง แกนนำ ผู้นำและครู ก ที่สามารถเป็นแม่คูเทศก์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นแม่คูเทศก์ระดับอาชีพ
๕. จัดเวทีเพื่อสรุปผลจากการฝึกอบรม การพัฒนาศักยภาพการเป็นแม่คูเทศก์ และวิเคราะห์ศักยภาพ
๖. ถอดบทเรียนและสรุปบทเรียน/สรุปรายงานผล

สรุปผลการดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพราษฎรบนพื้นที่สูงด้านประชาคมอาเซียน

กิจกรรมที่ดำเนินการตาม กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการ ดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพประชากรพื้นที่สูงเพื่อแสดงออกถึงวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถบูรณาการ การแสดงทางด้าน วัฒนธรรม	๓๐ คน	ธ.ค. ๕๙	เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การ แสดงออกถึงวัฒนธรรม ประเพณีของราษฎรบน พื้นที่สูง	ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปได้ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม และประเพณีของราษฎร บนพื้นที่สูง
กิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์และเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว	๓๐ คน	ก.ค. ๖๐	จนท.และผู้นำเที่ยว ท้องถิ่นมีความรู้ความ เข้าใจการให้บริการ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวใน ท้องถิ่น	ผู้นำเที่ยวท้องถิ่นนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันและ ถ่ายทอดความรู้ไปสู่กลุ่ม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น
กิจกรรม พม. สืบสานพระราชปณิธานตามรอยพ่อสู่รัชกาลที่ ๑๐	๒๘ คน	๙-๑๐ สค.๖๐	เผยแพร่ศิลปะการแสดง วิถีชาติพันธุ์	ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปได้ เล็งเห็นคุณค่าของวิถีชีวิต ของราษฎรบนพื้นที่สูงที่ ควรค่าแก่การอนุรักษ์และ สืบสานต่อไป

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : ราษฎรบนพื้นที่สูง จำนวน ๔๔ คน

เชิงคุณภาพ :

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูงได้รับการพัฒนาศักยภาพให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
๒. ราษฎรบนพื้นที่สูงที่ได้รับการอบรมสามารถเป็นมัคคุเทศก์ได้

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

- ราษฎรบนพื้นที่สูงสามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมประเพณีเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาขึ้นไปสู่ประชาคมอาเซียน

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูงสามารถแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณีในเทศกาลตักบาตรสองแผ่นดิน ณ บริเวณรอยต่อชายแดนไทย-ลาวกิวหกบ้านฮวก อ.ภูซาง จ.พะเยา

๒. กิจกรรมสืบสานพระราชปณิธานตามรอยพ่อหลวงสู่รัชกาลที่ ๑๐ ณ น้ำพุร้อนสันกำแพง ต.บ้านสหกรณ์ อ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่

ปัญหาและอุปสรรค

- มีข้อจำกัดการพัฒนาภาคเกษตรที่องถิ่นและการสร้างเครือข่ายท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

- บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (ททท.)

๓. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน

หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมจัดสวัสดิการสังคม สนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่นจัดสวัสดิการสังคมเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงสิทธิ สามารถดำรงชีวิตและพึ่งตนเองได้ จึงได้อนุมัติโครงการส่งเสริมความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ปี ๒๕๖๐ ขึ้น เพื่อตอบสนองและแก้ไขปัญหาเรื่องการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สร้างจิตสำนึกรักชาติแก่ราษฎรบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ณ บ้านนาหุุ่น หมู่ที่ ๒ ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรตามแนวชายแดนมีโอกาสได้เข้าถึงบริการทางสังคม และเข้าถึงสิทธิสวัสดิการของรัฐ
๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรตามแนวชายแดน ได้รับการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
๓. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนตามแนวชายแดน มีส่วนร่วมกับภาครัฐ ในการพัฒนาประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย

- ราษฎรบนพื้นที่สูงบ้านนาหุุ่น อ.ภูซาง จ.พะเยา จำนวน ๑๐๐ คน

วิธีการดำเนินงาน

๑. เตรียมความพร้อมกลไกและพื้นที่
๒. ค้นหากลุ่มเป้าหมายและวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย
๓. จัดเวทีประชุมชี้แจง
๔. จัดทำแผนพัฒนากลุ่มเป้าหมายรายกลุ่ม/รายบุคคล
๕. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม
๖. ติดตามการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย รายกลุ่ม/รายบุคคล
๗. ถอดบทเรียนและสรุปบทเรียนเพื่อขยายผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประชาชนพื้นที่สูงตามแนวชายแดนมีโอกาสได้เข้าถึงบริการทางสังคมและเข้าถึงสิทธิสวัสดิการของรัฐ
๒. ประชาชนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ได้รับการพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
๓. ครอบครัว ชุมชนตามแนวชายแดน มีส่วนร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาประเทศ

สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูง

ตามแนวชายแดนปี ๒๕๖๐

กิจกรรมที่ดำเนินตาม กระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการ ดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
๑. ค้นหาและวิเคราะห์ศักยภาพ กลุ่มเป้าหมายและจัดทำ แผนพัฒนากลุ่มเป้าหมายแบบ บูรณาการ	๕๐ คน	ก.พ. ๖๐	มีองค์กร ศสส. ขับเคลื่อนการ ดำเนินงาน	ประชาชนบ้าน นาหนองมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี
๒. หนุนเสริมการดำเนินกิจกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	๕๐ คน	ต.ค.๕๙-ก.ย.๖๐	เกิดกลุ่มอาชีพ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเลี้ยง ปลา กลุ่มจักสาน	ประชาชนบ้าน นาหนองดำเนิน แนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
๓. ถอดบทเรียนและสรุปบทเรียน เพื่อขยายผล	๕๐ คน	ต.ค.๕๙-ก.ย.๖๐	เกิดกลุ่มอาชีพ จำนวน ๒ กลุ่ม	ครอบครัวต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ๔ ครอบครัว

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ

- ประชาชนบ้านนาหนอง จำนวน ๑๐๐ คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพเกิดกลุ่มอาชีพ
จำนวน ๒ กลุ่ม ครอบครัวต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ๔ ครอบครัว

เชิงคุณภาพ

- ประชาชนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ได้รับการพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต
โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

การถอดบทเรียนโครงการ

ความหวังก่อนดำเนินโครงการ

๑. ราษฎรบ้านนาหนองเข้าถึงบริการทางสังคมและเข้าถึงสิทธิสวัสดิการของรัฐ
๒. ราษฎรบ้านนาหนองได้รับการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
๓. ชุมชนบ้านนาหนองมีส่วนร่วมในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินงาน

- ประชาชนบ้านนาหนอง จำนวน ๑๐๐ คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพเกิดกลุ่มอาชีพ จำนวน ๒ กลุ่ม ครอบครัวต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ๔ ครอบครัว

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้น

- เกิดครอบครัวต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ๔ ครอบครัว (แหล่งเรียนรู้) สามารถขยายผลสู่ครอบครัวอื่นได้

ปัญหา/อุปสรรค

- ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี (ความเชื่อ) ของกลุ่มชาติพันธุ์

ข้อเสนอแนะ

- พื้นที่ตามแนวชายแดนมีเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน (ความมั่นคงชายแดน)

๘. โครงการสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าบนพื้นที่สูง

หลักการและเหตุผล

วัฒนธรรมเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นคุณค่าวิถีชีวิตที่ชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ และพัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตอยู่แสดงออกในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบของวิถีชีวิตขนบธรรมเนียม ประเพณีภูมิปัญญาศิลปะการแสดง เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกและกระตุ้นให้คนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักรู้ความตื่นตัว และเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเผยแพร่อุบัติสืบทอดอัตลักษณ์วิถีดั้งเดิมของชนเผ่าในพื้นที่ปัจจุบันวัฒนธรรมชนเผ่าถูกละเลย และมีการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นใหม่น้อย เช่น การแต่งกาย การพูด รวมทั้งประเพณีและวิถีชีวิตที่ดั่งมท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไปใต้กระแสโลกาภิวัตน์วัฒนธรรมได้มีการถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ตลอดเวลาหากมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างหลากหลายกันในพื้นที่ไม่ได้รับการสืบสานและอนุรักษ์ฟื้นฟูถึงการพัฒนาต่อยอดให้เกิดคุณค่าทางสังคม และจิตใจทำให้คุณค่าทางมรดกทางวัฒนธรรม ร่อยโรยไปจนแทบจะสูญหายวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมควรที่จะได้รับการถ่ายทอดเยาวชนรุ่นหลังสืบไปการอนุรักษ์เป็นหนทางหนึ่งที่ยั่งยืนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูสืบสานวัฒนธรรมของชนเผ่าให้ดำรงอยู่ในท้องถิ่น

กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา ได้เล็งเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมชนเผ่าที่กำลังสูญหายจึงมีโครงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่าขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชนเผ่าให้ดำรงอยู่รักษาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อให้ชุมชนแข็งแรงมีรากแก้วไม่ถูกลืนไปกับกระแสโลกาภิวัตน์โดยปราศจากคุณภาพทางปัญญาและความรู้ที่จะอนุรักษ์สิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขาจึงจัดโครงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่าของประชากรบนพื้นที่สูง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่า
๒. เพื่อจัดแสดงนิทรรศการตามแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๓. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชากรบนพื้นที่สูง
๔. เพื่อเพิ่มรายได้ตามแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชากรบนพื้นที่สูง

กลุ่มเป้าหมาย

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ บ้านปางปูเลาะ อ.แม่ใจ บ้าน
ประชาภักดี อ.เชียงคำ และบ้านสิบสองพัฒนา อ.ปง

วิธีดำเนินการ

๑. เตรียมความพร้อมการดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน
๒. สสำรวจข้อมูลพื้นที่และจัดประชุมชี้แจงรายละเอียด
๓. จัดวางแผนการดำเนินโครงการดำเนินการตามโครงการและจัดนิทรรศการ
๔. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
๕. ติดตามผลการดำเนินงาน
๖. สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นและชนเผ่าจังหวัดพะเยาได้รับการส่งเสริมอนุรักษ์สู่คนรุ่นต่อ
รุ่นเกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาคุณค่าความร่ำหลายทาง
วัฒนธรรม ทั้งที่เป็นชีวิตค่านิยมที่ดีงาม และความเป็นไทย เรียนรู้ความสำคัญ รู้จักวิถีชีวิต รู้คุณค่าของ
ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ความเป็นมาและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อันจะสร้างความภูมิใจและ
จิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นสืบไป

สรุปผลการดำเนินการโครงการสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าบนพื้นที่สูง

กิจกรรมที่ดำเนินตามกระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
ส่งเสริมสนับสนุนการจัดนิทรรศการมีชีวิต	๑ กิจกรรม	มิ.ย.๖๐	ประชากรบนพื้นที่สูงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเป็นการเรียนรู้ อัตลักษณ์ชุมชนบนพื้นที่สูง	ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เกิดพิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : พิพิธภัณฑสถานเรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง

เชิงคุณภาพ : ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เกิดพิพิธภัณฑสถานเรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

๑. เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
๒. เพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

- พิพิธภัณฑสถานเรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้นจริง

- เกิดการจัดการความรู้ของปราชญ์ชุมชนเรื่องความเชื่อเทพเจ้าศาสนาของชนเผ่าเมี่ยน

ปัญหาและอุปสรรค

- ขาดกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น

ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ของราษฎรบนพื้นที่สูง

๙. โครงการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบนพื้นที่สูง

หลักการและเหตุผล

กองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา ได้เล็งเห็นความสำคัญวิถีชีวิตของประชาชนบนพื้นที่สูงมีวัฒนธรรมอารยธรรมที่มีมานานกว่า ๘๐ ปี ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์ฟื้นฟูให้ลูกหลานและประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนบนพื้นที่สูงเลือนหายไปจากสังคมไทย ดังนั้นการพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีภารกิจ ในการให้การช่วยเหลือประชาชนบนพื้นที่สูง ซึ่งเป็นอีกบทบาทของกลุ่ม จึงควรที่จะดำเนินการโครงการดังกล่าวเพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมความเป็นมาของประชากรในพื้นที่สูงและเป็นการส่งเสริมแหล่งส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์รวมทั้งสินค้าของประชาชนบนพื้นที่สูงอีกช่องทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมความเป็นมาประชากรในพื้นที่สูง
๒. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจถึงประวัติวัฒนธรรมความเป็นมาของอารยธรรมความเป็นอยู่ของประชาชนบนพื้นที่สูง
๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและอัตลักษณ์และสินค้าของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มเป้าหมาย

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ บ้านปางปูเลาะ อ.แม่ใจ บ้านประชาก็คี อ.เชียงคำ และบ้านสิบสองพัฒนา อ.ปง

วิธีดำเนินการ

๑. วิเคราะห์และคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย
๒. จัดเวทีวางแผนร่วมกับชุมชนและตั้งคณะกรรมการ
๓. ดำเนินการสนับสนุนกิจกรรม
๔. ถอดบทเรียนและสรุปผล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง

สรุปผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบนพื้นที่สูง

กิจกรรมที่ดำเนินตามกระบวนการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาการดำเนินงาน	ผลผลิต	ผลลัพธ์
ส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบนพื้นที่สูง	พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง	ต.ค.๕๙ - ก.ย.๖๐	ประชาชนทั่วไป ประชาชนบนพื้นที่สูง และเครือข่ายจังหวัดพะเยา พะเยาเข้าร่วมโครงการ	ประชาชนบนพื้นที่สูง และประชาชนทั่วไปและ เครือข่ายจังหวัดพะเยา มีความรู้ความเข้าใจวิถี ชีวิตประเพณีวัฒนธรรม

ผลการดำเนินงาน เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ

เชิงปริมาณ : พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง

เชิงคุณภาพ : ประชาชนบนพื้นที่สูงและประชาชนทั่วไปและเครือข่ายจังหวัดพะเยา มีความรู้ความเข้าใจวิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรม

การถอดบทเรียน

ความคาดหวังก่อนดำเนินโครงการ

- เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นบนพื้นที่สูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลังการดำเนินโครงการ

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้ชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน ๓ แห่ง

นวัตกรรม/Best practice ที่เกิดขึ้นจริง

- เกิดแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนเชื่อมสู่การท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรม

ปัญหาและอุปสรรค

- ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนในการจัดวางวัตถุศิลปะและการเก็บรักษา

ภาพกิจกรรมโครงการจัดบริการพระธรรมจาริก

ศพพ.จ.พะเยา ร่วมกับอาสาสมัครพระธรรมจาริกประชารักษ์ดี เขตฯประชารักษ์ดี และ อบต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมนำสังคมสร้างสุขเพื่อเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนบนพื้นที่สูง ณ.อาสาสมัครพระธรรมจาริกประชารักษ์ดี อ.เชียงคำ มีผู้สูงอายุ,เยาวชน,ประชาชนเข้าร่วม ๑๕๐ คน ปฏิบัติธรรมเวียนเทียนเนื่องในวันมาฆบูชา

ภาพกิจกรรมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนบนพื้นที่สูง

- กิจกรรมตามรอยพ่อบนดอยสูง ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรณูราชภูธรบนพื้นที่สูง

- โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรณูราชภูธรบนพื้นที่สูง

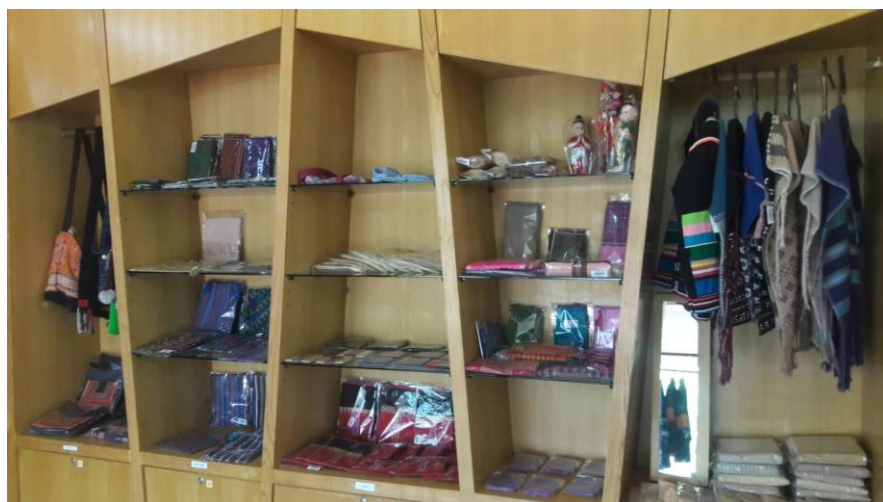
- ศึกษาดูงานการจัดทำพิพิธภัณฑ์เรือน้ำชาบนพื้นที่สูงเล่าซีกัวย จ.เชียงราย

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาวิถีชุมชนบนพื้นที่สูง

- ให้ความรู้และเตรียมความพร้อมการคัดสรรผลิตภัณฑ์เข้าสู่ OTOP
- นำผลิตภัณฑ์จากราษฎรบนพื้นที่สูงมาจัดจำหน่ายในพิพิธภัณฑ์เรียนรู้ราษฎรบนพื้นที่สูง

- กิจกรรม “ การบูรณาการวิถีชุมชนบนพื้นที่สูง สู่ความเป็นเลิศ ”

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมบนพื้นที่สูง

๑. กิจกรรมค้นหากลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่สวัสดิการ ถ้าวินหน้าอย่างเป็นระบบ

๒. สนับสนุนการดำเนินงานของ ศสส. ให้การช่วยเหลือสมาชิกกองทุน

- มอบเงินช่วยเหลือสมาชิกกองทุน

- กิจกรรมทำแนวกันไฟ บ้านปางปูละ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

- กิจกรรมตรุษจีนชนเผ่าเมี่ยน อ.กุซาง จ.พะเยา

- กิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้พิการ

๓. กิจกรรมศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดสวัสดิการสังคม ศสส.บ้านใหม่รุ่งทิวี ณ เขตฯประชาภักดี อ.เชียงคำ จ.พะเยา

๔. กิจกรรมถอดบทเรียนระหว่างการค้าเนินกิจกรรมเพื่อวางแผนและแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานยกระดับ ๗ หมู่บ้าน เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ ณ ๕ เขตฯ

- เวที ศสส.บ้านลิบสองพัฒนา ต.ผาซำงน้อย อ.ปง จ.พะเยา

- เวที ศสส.บ้านทุ่งกระเทียม ต.ภูซาง อ.ภูซางและบ้านใหม่รุ่งทิวี ต.ทุ่งกล้วย จ.พะเยา

- เวที ศสส.บ้านน้ำยวนพัฒนา อ.เชียงคำ จ.พะเยา

- เวที ศสส.บ้านประชาภักดี ต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ จ.พะเยา

- เวที ศสส.บ้านปางค่า ต.ผาช้างน้อย อ.ปง จ.พะเยา

- เวที ศสส.บ้านแสงไทร ต.ขุนควร อ.ปง จ.พะเยา

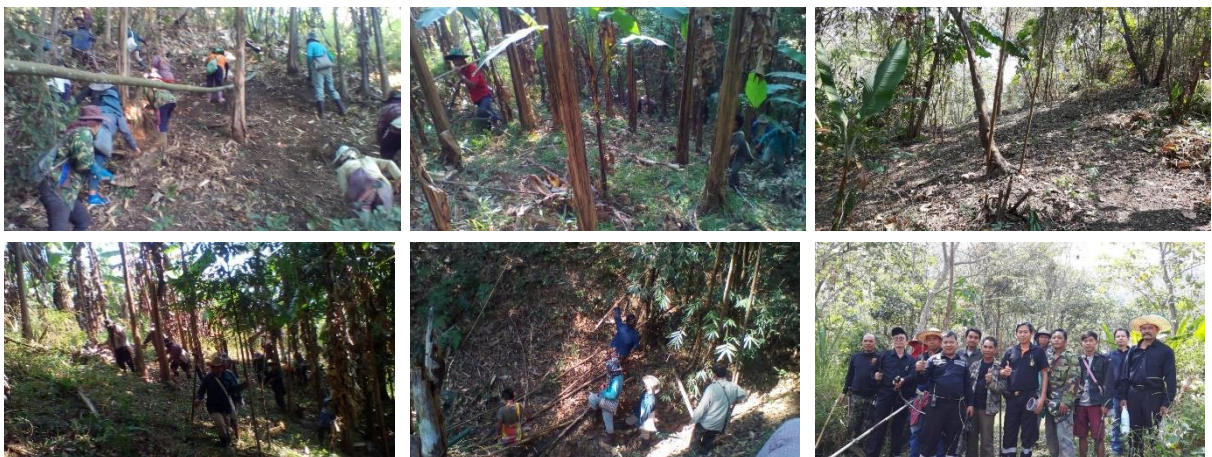
ภาพกิจกรรมโครงการส่งเสริมการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูง

กิจกรรมอนุรักษ์ ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

๑. กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการปลูกกาแฟและศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์กาแฟ ณ ร้านกาแฟอารี จ.เชียงราย

๒. ร่วมทำแนวกันไฟพื้นที่ต้นน้ำป่าชุมชนของบ้านป่าเมี่ยงระยะทาง ๓ กม.และร่วมโครงการงดเผา ๑๐๐% เป็นกิจกรรมหนุนเสริมโครงการจัดตั้งถิ่นฐานถาวรชุมชนบนพื้นที่สูง ร่วมบูรณาการกับอุทยานแห่งชาติดอยหลวง เทศบาลเจริญราษฎร์ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

๓. กิจกรรมตามรอยฟ่อนดอยสูงปลูกป่าเพื่อพ่อ ณ บ้านป่าเมี่ยง ต.เจริญราษฎร์ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

๔. กิจกรรมศึกษาดูงานขั้นตอนการเพาะปลูกและการดูแลรักษาดอกดาวเรือง ณ ต.ดงมะตะ อ.แม่ลาว จ.เชียงราย

๕. นำประชาชน ต.ศรีถ้อย ชาวบ้าน ม.๑๓ บ.ปางปูเลาะ และ ม.๑๐ บ.ผาแดง จัดทำฝายชะลอน้ำ ร่วมกับ บก.ควบคุม กกล.รส.จว.พ.ย. โดย ร้อย.รส.ที่ ๑ (นฝ.นศท.มทบ.๓๔) อ.แม่ใจ นายก ทต.ศรีถ้อย อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ที่ ๒ (ท่าน้ำ) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ศรีถ้อย โรงเรียนเจริญใจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชน ตำรวจ มีผู้เข้าร่วมโครงการ ประมาณ ๒๐๐ คน

๖. นำประชาชน ต.ศรีถ้อย ชาวบ้าน ม.๑๓ บ.ปางปูเลาะ และ ม.๑๐ บ.ผาแดง จัดทำฝายชะลอน้ำร่วมกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.พะเยา อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ทต.ศรีถ้อย บริษัทนิ่มซีเล็ง สาขาแม่ใจ สาขาพะเยา ราษฎรบนพื้นที่สูงบ้านปางปูเลาะ บ้านผาแดง อ.แม่ใจและภาคีเครือข่าย คนสร้างฝาย จ.พะเยา ลงพื้นที่ทำฝายชะลอน้ำเพื่อการจัดการน้ำใช้ทางการเกษตร จำนวน ๕๐ ฝาย และซ่อมแซมฝายชะลอน้ำที่ชำรุด ณ ลำห้วยหาญ บ้านปางปูเลาะ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาศักยภาพราษฎรพื้นที่สูงด้านประชาคมอาเซียน

- เพยแพร่ศิลปะการแสดงวิถีชาติพันธุ์ เผ่าเมี่ยน ลีซู จากโรงเรียนเจริญใจวิทยา ต.ศรีถ้อย อ.แม่ใจ จ.พะเยา ณ ช่วงวัฒนธรรมและสวนสมเด็จพระย่าริมกว๊านพะเยา

- เพยแพร่ศิลปะการแสดงวิถีชาติพันธุ์ เผ่าเมี่ยน ในงานตักบาตรสองแผ่นดิน ณ บริเวณรอยต่อชายแดน ไทย-ลาวกิวทก บ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

- กิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพภาคเทคโนโลยีและเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว

- กิจกรรม พม.สืบสานพระราชปณิธานตามรอยพ่อหลวงสู่รัชกาลที่ ๑๐

ภาพกิจกรรมโครงการเสริมสร้างความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน

๑. โครงการส่งเสริมความมั่นคงชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ปีงบประมาณ ๒๕๖๐
กิจกรรมค้นหาและวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มเป้าหมายและจัดทำแผนพัฒนากลุ่มเป้าหมายแบบบูรณาการ

๒. หนุนเสริมกิจกรรม ได้แก่ การมอบพันธุ์ปลาให้กับกลุ่มสมาชิก

๓. การติดตามกลุ่มสมาชิกที่ได้รับการสนับสนุน

๔. ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน ๓๐ คน

๕. เวทีถอดบทเรียน จำนวน ๕๐ คน

ภาพกิจกรรมโครงการสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีงานบนพื้นที่สูง

- กิจกรรมจัดทำประวัติเทพเจ้าชนเผ่า ณ เขตชลีบสองพัฒนา ต.ผาช้างน้อย อ.ปง จ.พะเยา

- กิจกรรมจัดทำประวัติเทพเจ้าชนเผ่าเมี่ยน ณ บ้านประชาภักดี อ.เชียงคำ จ.พะเยา

ภาพกิจกรรมโครงการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบนพื้นที่สูง

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้บนพื้นที่สูงเขตปางปูละ อ.แม่ใจ จ.พะเยา

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้บนพื้นที่สูงเขตประชากักดี อ.เชียงคำ จ.พะเยา

- พิพิธภัณฑ์เรียนรู้บนพื้นที่สูงเขตสิบสองพัฒนา อ.ปง จ.พะเยา

คณะผู้จัดทำ

ชื่อเอกสาร : รายงานผลการดำเนินงาน รอบ ๑๒ เดือน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

ที่ปรึกษา

๑. นายนรินทร์ ศรีเจริญพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนารายการบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา
๒. นางสาวนงคราญ เชื้อนแก้ว นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
๓. นางรุ่งทิพย์ ช้ายอุดมศิลป์ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน

ผู้จัดทำ

ฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล

- ๑.นางวรัญญา สมวงษา นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
- ๒.นายนิมิต ศิริกัน นักพัฒนาสังคม

พิมพ์ที่

ศูนย์พัฒนารายการบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา ศาลากลางจังหวัดพะเยา (หลังเก่า)

ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

โทร./โทรสาร : ๐-๕๔๔๔-๙๕๓๑

เว็บไซต์ : www.hdc-py.go.th

